

Vyjádření pana Petra Kellnera (Lázně Libverda) ke studii vypracované v rámci projektu Alternativy pro Frýdlantsko.

Autor je členem Horského spolku Lázně Libverda, byl dlouholetým členem Horské služby v Jizerských horách, je autorizovaným stavebním technikem, nositelem zvláštní způsobilosti v oboru investiční výstavby ve které má za sebou dvacetiletou praxi a je soudním znalcem v oboru stavební ekonomiky.

Úvodem k projednávání případové studie Areálu Smrk bych rád upozornil na některé vztahy k danému problému které nám lépe objasní vztah předkladatele k záměru výstavby Skiareálu na Smrku.

Členská schůze Jizersko-ještědského horského spolku se na své výroční členské schůzi dne 1.4.2006 usnesla : *Cituji bod 1*

1) VČS pověřuje výkonný výbor:

- pokračovat v aktivitách proti výstavbě Skiareálu na Smrku

Z plánu činnosti na rok 2006 :

Účast ve správních řízeních :

Prioritou budou správní řízení, týkající se zamýšleného lyžařského areálu na Smrku v CHKO Jizerské hory, neboť jeho případná realizace je v rozporu s posláním CHKO.

Domníváte se, že v daném případě kdy Spolek jednoznačně vymezil svůj vztah k areálu Smrk je právě tento spolek nejlepším a nestranným představitелеm studie ?

A teď k Socioekonomické studii mikroregionu Frýdlantsko zpracované SPF Group v.o.s.

V této studii je bohužel uváděna řada nepřesností tendenčně zaměřených k znevýhodnění areálu Smrk. Příkladně ve stati : Dopad na trhu práce se uvádí, že pro letní sezónu nebude pracovních sil nově zaměstnaných potřeba. Informace je zavádějící. Provoz areálu bude celoroční. Navíc je známo, že v průběhu letní odstávky se vleky udržují. K tomu asi jsou pracovní síly potřeba.

Reakce Ing. Miškovský: Celoroční by byl provoz lanovky/lanovek (a i to je s otazníkem), takže tam by skutečně bylo pracovních sil třeba celoročně. Naopak pracovních sil vázaných na provoz služeb pro lyžaře včetně části ubytovacích kapacit by bylo třeba pouze sezónně (toto neplatí pro Lázně Libverda, kde by skutečně šlo výhodně využít dostatečné a celoroční nabídky ubytovacích kapacit). Svědčí o tom zkušenosti z areálů, pro něž byly zpracovány případové studie, i z areálů dalších (prakticky všechny lyžařské areály včetně těch největších mají hlavní zimní sezónu a vedlejší letní).

Pokud chci objektivně vyhodnotit dopad na trhu práce musím zvažovat všechny varianty a uvádět všechna fakta. Pokud to zde není zpracováno dostatečně a tak je skutečně tato stať zavádějící. Hlavní a vedlejší sezóna samozřejmě existuje ale neznamená to pouze sezónní zaměstnanost. Lanovky, sjezdovky i příslušenství se v době vedlejší sezóny opravují a provádí se údržba, revize zařízení a pod.

Studie vůbec nezohledňuje dopady možného návratu mužské populace do místa když v současné době se lokalita od pondělí do pátku vylidňuje z důvodu dlouhodobého dojíždění za prací. Neuvádí konkrétní přehled nezaměstnanosti, kvalifikace, předpokládaný nárůst pracovních sil a pod.

Reakce Ing. Miškovský: Analýza trhu práce je poměrně podrobně zpracována v části A. Připomínce ohledně návratu mužské populace do regionu nerozumím. Pokud se část pracovních sil (ať již mužů, nebo žen) „vrátí“ do regionu (přesněji řečeno přestane za prací vyjíždět mimo region), znamená to naopak, že dojde pouze k redistribuci pracovní síly, nikoli k zaměstnání dříve nezaměstnaných obyvatel.

Na vysvětlenou :

Zaměstnanost na druhém konci republiky není zaměstnanost. To je pouze řešení krizové situace v místě za cenu dojíždění. Pracovat se má převážně tam, kde se bydlí. Jsou samozřejmě profese které jsou „montážní“, Domníváte se že návrat pracovních sil do místa neřeší nezaměstnanost jako celek tím, že uvolní potřebná pracovní místa jinde a pro rozvoj místa je to přínosem ? 1) netrhají se rodinné vztahy 2) dochází k reciprocitě peněžního koloběhu v místě (nákupy, strava a pod) 3) je více času na údržbu nemovitostí čímž se zlepšuje životní prostředí 4) upevňuje se vazba na místo.

Ve studii se dále v této stati argumentuje nevyhovující vzdělanostní strukturou : pomínu - li hanlivost tohoto hodnocení místních obyvatel, postrádám ve studii zohlednění mobility pracovních sil, zvyšující se možnost rekvalifikace. Konkrétní údaje o profesích v oblasti a jejich využití nejsou uvedeny. Pouze je konstatována nevyhovující vzdělanostní struktura.

Reakce Ing. Miškovský: Hanlivý nehanlivý - toto je jednoznačný závěr analýz a jeden z klíčových faktorů rozvoje Frýdlantska. Na formulaci „nevyhovující vzdělanostní struktura“ neshledávám nic hanlivého, je to strážlivě konstatovaná skutečnost Ostatně se na tom shodli při diskusi i zastánci lyžařského areálu. Ohledně pracovních sil opět odkazuju na kapitulu Trh práce v části A.

Akceptuji tuto reakci s tím, že vyjádření nebyl míněno hanlivě ale jako terminus technicus. Přesto postrádám vyhodnocení zohledňující možnosti mobility pracovních sil a zvyšující se možnost rekvalifikace vlivem možnosti netradičních pracovních příležitostí.

Naopak není zdůrazněno, že v místě je dostatek pracovních sil pro přidružené navazující provozy v ubytování a pohostinství jako jsou servírky, pokojské.

Reakce Ing. Miškovský: O tom přesvědčen nejsem. Ostatně na nedostatek pracovních sil kvalifikovaných pro práci v cestovním ruchu upozornil např. i p. Masarik z Lázní Libverda, a.s.

Pokud by v Lázních platili za pořádnou práci i řádnou mzdu, tyto síly by projevili zájem. Bohužel tren je takový, že se zaměstnávají cizinci kvůli jejich ochotě pracovat za minimální mzdu. Jejich práce je nekvalitní takže nepřímým důsledkem tohoto je mimo odlivu kvalitních sil i odliv pacientů kteří nejsou s takovýmito službami spokojeni. Toto je záležitost kvalitního managementu Lázní, změny strategie, ekonomiky a td. a né toho, že by síly v místě nebyly. Pokud by se byl provedl řádný průzkum v místě, byl by jste o tom přesvědčen.

V dopadu na krajinu chybí vyhodnocení současného stavu s provozem rozhledny na Smrku bez jakéhokoliv sociálního zázemí. Kde chybí WC, občerstvení, následný úklid lokality. Tento stav by jistě doznal značného zlepšení vybudováním konečné stanice s tímto zaopatřením. Toto studie opomněla. Chybí údaje o současném turistickém zatížení inkriminované oblasti Smrku v letní a zimní době a odhad budoucího zatížení. Nejsou uvedeny konkrétní údaje o potřebném odlesnění, porovnání s celkovou těžbou v Jizerských horách, skladbou dřevin k odlesnění a specifikace v jednotlivých zónách CHKO a klasifikace současného poškození dřevin v oblasti odlesnění.

Reakce Ing. Pavel Vonička: Požadované údaje nemohly být uvedeny, neboť dosud nikdo nepředložil parametry sjezdových tratí, lanovek a doprovodných staveb, není známa jejich délka ani šířka, aby mohla být vypočítána plocha potřebná k odlesnění. Není ani známé konkrétní umístění staveb, není proto možné uvést skladbu dřevin a jejich poškození v ploše odlesnění. Studie obecně nebyly hodnocením vlivu stavby na životní prostředí, tedy v konkrétních liniích či plochách, ale posoudily stav přírodního prostředí celé oblasti severních a severozápadních svahů masivu Smrku, tedy širšího území, v kterém je navrženo umístění skiareálu.

Reakce odpovídá pouze na polovinu připomínky. Co provoz na Smrku a znečišťování okolí rozhledny ?

Studie obecně nebyly hodnocením vlivu stavby na životní prostředí – souhlasím, ale obecně jsou takto předkladatelem publikovány s výsledkem – areál se nedoporučuje a s tím nesouhlasím. Já chápu studii jako materiál k diskusi. Pak ale musí být objektivně zpracována ve všech variantách, vazbách a vztazích. Právě tato částečná neobjektivita a absence některých vazeb a variant je zavádějící. Studii znehodnocuje a navozuje konfliktní atmosféru. Nechápu pak kdo by měl co předkládat obzvláště pokud se zpracovatel sám staví do role odpůrce areálu. Zpracovatel studie si o podklady musí požádat na příslušných místech. Tady se asi projevuje ta absence součinnosti s orgány státní správy a to, že předkladatel předem hlásá negativní vztah k areálu. To přece nemůže přispívat k dobré komunikaci.

Sociálně rekreační dopady - využitelnost areálu pro místní obyvatelstvo. Z demografického hlediska se mladí lidé budou sportem zabývat vždy. Starší generace se pak daleko více věnuje ekonomickému zabezpečení rodiny, podnikatelské činnosti a pod. Jako argumentace je toto zcela zcestné s ohledem na počet obyvatel v lokalitě a k procentuelnímu zastoupení dle věkových kategorií. Je potřeba si uvědomit, že migrace mladého obyvatelstva je čím dál tím větší. Demografické podklady zde rovněž nejsou uvedeny.

Reakce Ing. Miškovský: Demografické předpoklady jsou v části A. Připomínce nerozumím - autor chce poukázat na to, že areál bude mít široké využití pro místní obyvatelstvo díky vysokému počtu (sportujících) mladých lidí, nebo na to, že region se vylidňuje a že jeho populace stárne?

Autor chtěl zdůraznit že využitelnost areálu pro místní obyvatele tak jak je prezentována ve studii je zavádějící. A to již z důvodu hustoty osídlení, skladby obyvatel a td. Celková koncepce areálu je postavena na dlouhodobém užívání a ubytováním a ostatními službami. Pro frýdlantsko jako takové a využití místním obyvatelstvem jsou dostačující stávající vleky na Ferdinandově a ve Frýdlantě na Křižáku. Takže opět neúplné údaje a z toho zavádějící závěry.

K subscenáři o kalkulaci využití areálu:

Třetí varianta - neúspěšnosti areálu ve svém hodnocení již vychází z úplně jiného základu než dvě předchozí. Zde se vychází z umístění zavedených a spolupracujících lyžařských areálů v okolí a jejich konkurenčních výhod. Musím se zeptat jaké areály zpracovatel míní. V okolí žádné neexistují. Nejbližší je na Ještědu. Ve Swieradov Zdroju ještě areál není dokončen a přes hory se silnice v zimě uzavírá takže areály na jižních svazích Jizerských hor jsou prakticky nedostupné a tím i mimo konkurenci.

Reakce Ing. Miškovský: Myslí se tím oba areály, které jsou uvedeny v připomínce, dále pak další areály v Jizerských horách a západních Krkonoších. Myslím, že připomínka vychází ze zavádějícího předpokladu, že areál Smrk nebude mít konkurenci na sever od Jizerských hor. To je pravda, ale stavět takto kapacitní areál pro využití převážně obyvateli Frýdlantska nelze (málo obyvatel, malá kupní síla, pravděpodobně i relativně málo obyvatel provozujících zimní sporty). Pokud by chtěl areál na Smrku prosperovat, musela by klíčová část návštěvníků přijíždět z významných center (Praha, Liberec, Mladá Boleslav..., snad i Polsko a Sasko?) s vysokým počtem obyvatel a

vysokou kupní silou. A právě z pohledu lákání těchto návštěvníků jsou krkonošské a jizerskohorské areály i Ještěd výraznou konkurencí - leží obvykle blíže zdrojovým oblastem, jsou zavedené, mají lépe vybudovanou infrastrukturu atd.

Každý nový areál si musí vybudovat vlastní klientelu a postupně nabízet zdokonalování služeb. Každý nový areál má výhody nového terénu, volnou kapacitu a pod. Je rozdíl mezi lyžováním a stáním ve frontě. Toto rovněž nebylo variabilně vzato v úvahu. Právě proto že údaje a varianty jsou ve studii nedotažené do všech podob je studie zavádějící, působí jako jednostranně zpracovaná. Vždy je nutné uvádět silné a slabé stránky každé předpokládané investice (SWOT). Každá investice přináší konkurenční prostředí do již zaběhlého systému a je otázkou nabídky a poptávky s jakou úspěšností se zařadí mezi stávající kapacity.

Ve studii je řada protikladů. Argumentuje se zde sezónností ale současně se přiznává celoroční růst počtu návštěvníků. Vůbec se nezohledňuje celoroční provoz areálu kde se jedná o sedačkovou dopravu osob. Dále se vymezuje předpokládaný úbytek ostatních rekreačních aktivit. Toto je zcela zavádějící argumentace. Těžko bude někdo pěstovat agroturistiku na svazích Smrku a obráceně asi nepůjde sjezdařsky lyžovat v Poustce nebo Dolní Oldřiši. Tyto aktivity se rozdělí po celém Frýdlantském výběžku a navíc se v dislokaci projeví i jejich sezónnost.

Reakce Ing. Miškovský: Ve studii je uvedeno, že nárůst počtu návštěvníků bude pravděpodobně sezónní, ale že se to projeví i v celoročním počtu návštěvníků - to není protimluv. Příklad (hodnoty jsou pouze ilustrační): nyní jezdí v zimních měsících do nějaké lokality 10 návštěvníků, v letních třeba 20 návštěvníků, za rok to dělá dejme tomu 180 návštěvníků. Po výstavbě skiareálu se počet návštěvníků v zimních měsících zvedne na dvojnásobek, tedy také na oněch 20. Za celý rok tedy počet návštěvníků vzroste ze 180 dejme tomu na 240. Tedy - nárůst je sezónní a přitom je zřetelný i celoročním „účtováním“.

Druhá připomínka: nikdo netvrdí, že na svazích Smrku se realizuje agroturistika. Ta se odbývá v menších sídlech, která však realizací skiareálu změni svůj charakter. Příklad: agroturistika je dnes dobře realizovatelná ve vesnicích a malých městech jako např. Raspenava, Libverda, Nové Město či v jiných částech Frýdlantska. Zkuste si ale představit agroturistické provozovny v Harrachově nebo Špindlerově Mlýně. Je samozřejmě pravda, že pokles počtu návštěvníků přicházejících za „měkkými“ formami cestovního ruchu (vč. agroturistiky) bude pravděpodobně méně významný než nárůst počtu nových návštěvníků přijíždějících do skiareálu. Přesto je užitečné na tuto skutečnost upozornit.

Nepovažují za účelné předvádět zde matematické výpočty. Podstatné je, že zimní aktivity sjezdařského areálu nenaruší letní agroturistiku a pod. Těžko se bude někdo při – 10 projíždět na koni. Je potřeba si uvědomit, že se jedná hlavně o zimní sezónu a příliv návštěvníků v zimním období. To letní se zde jakž takž přežívá ale zima je tragická. Vaše měkká turistika je však zaměřena pouze na letní období. Argumentace srovnáním agroturistiky v Harrachově nebo Špindlu je opět účelová. Proto jsem zdůraznil, že agroturistika se nebude odbývat na svazích Smrku. To je dáno konfigurací terénu obdobně jako v uvedených místech. Podstatný rozdíl je však to, že od úbočí Smrku se terén otevírá západním a severním směrem do volné krajiny a zde je možné tyto aktivity uplatnit – ale v létě. V uzavřených horských údolích Krkonoš to nejde. Osobně se domnívám, že neubude jediný klient agroturistiky v Raspenavě, Ludvíkově a Vsi díky zimním aktivitám Skiareálu.

U porovnávací varianty areálů Příčná chybí vyhodnocení ve vztahu k předpokladu areálu Smrk. Z hlediska Příčné pak byly přínosy jednoznačně kladné. Areál Lipno je neporovnatelný s ohledem na rekreační oblast přehrady v létě. Zde byla zpracovatelem porušena zásada porovnávací metody.

Reakce Ing. Miškovský: Zkušenosti z Příčné jsou kladné i záporné. Pokud jde o výběr lokalit, skutečně to není jednoduchá věc: srovnávaný areál by měl být v některém z našich největších horstev, měl by mít srovnatelnou velikost, musí být nově vzniklý v posledních letech... U areálu Lipno je zčásti pravda, že je blízko letní rekreační oblasti - přesto však vzdálenost areálu od hlavních letních center (Černá v Pošumaví, Horní Planá) je cca 20 km, takže nelze říci, že se jedná o tentýž areál a tutéž infrastrukturu.

Tyto areály osobně neznám takže vycházím pouze z Vašich údajů a nejsem tudíž schopen to přesně objektivně posoudit. Přesto z Vaší odpovědi vyplývá, že ve vzdálenosti 20 km se tyto aktivity nepotírají a fungují. Lze tudíž vyvozovat, že v okolí Smrku tomu bude obdobně.

Další argumentace ztížením případného získávání jiných dotací na jiné aktivity je zavádějící a nepatřičná. Toto lze použít u kteréhokoliv grantu či dotace. Když dostanu dotaci na pěstování žižal, taky bude mñ peněz na dataci na okurky. Myslím, že v kontextu doby kdy se bezproblémově najdou peníze na navážení sněhu na Pražský hrad a z Jizerských hor do Vesce a to bez jakéhokoliv ohledu na ekologické dopady, je takováto argumentace proti areálu Smrk přinejmenším nevhodná.

Reakce Ing. Miškovský: Navážení sněhu na Hrad nebo do Vesce naprosto nesouvisí s přidělováním veřejných dotací na infrastrukturní projekty (mj. proto, že návoz sněhu byl financován ze soukromých zdrojů). Obecně nelze argumentovat, že když se najdou peníze na nesmyslné akce (v názoru na ně se zřejmě s autorem připomínky

shodujeme) či příspěvky, najdou se i na skiareál. Tak to zkrátka nefunguje. Naopak v reálu skutečně funguje, že když dostane velká infrastrukturní akce peníze ze strukturálních fondů nebo z nějakého státního fondu, má příslušný řídicí či rozhodovací orgán (ministerstvo apod.) při rozhodování o následných podporách (opodstatněnou) tendenci přidělit peníze jiným regionům.

Rozdělování financí je základem ekonomiky státu. Možná i proto funguje institut „porcování medvěda“, Trvám na tom, že strašení úbytkem malých dotací vlivem čerpání velké je nevhodné, tedy opět účelové. Bude někdo garantovat to, že v případě nečerpání velké dotace se peníze rozeberou na malé dotace v lokalitě? Nebo spíš utřou nos všichni!

Porovnání konkurenčnosti střediska zdůrazňuje přílehlé aktivity tvořící zázemí areálu t.j. ubytování a stravování a zdůrazňuje že v ostatních střediscích většinou vznikají pomaleji a zpětně zpomalují další rozvoj skiareálů. Vyhodnocení v místě však nebylo provedeno jelikož vynívá kladně. V dané lokalitě a nejbližším okolí je dostatek volné ubytovací i stravovací kapacity takže toto rozvoji areálu nebude bránit. V celé lokalitě v blízkosti Skiareálu je řada ubytovacích kapacit jejichž celoroční kapacita je v současnosti využívána max. na 30 %. Tyto kapacity se naopak s přílivem nových návštěvníků ožíví a budou prosperovat a nikoliv živořit. Jeden zásadní předpoklad vypovídající ve prospěch Skiareálu Smrk pak nebyl vůbec zvažován. Je předpoklad že nový areál s dostatečnou kapacitou bude v řadách lyžařské veřejnosti vítán jelikož pomůže k odlehčení ve stávajících lokalitách. Řada lyžařů si raději zajede do hůře přístupného místa kde pak má po celou dobu pobytu volněji k provozování lyžování, nestojí dlouhé fronty na vleky a pod.

Reakce Ing. Miškovský: Některé ubytovací kapacity (třeba ty v Lázních Libverda) by skutečně mohly být pro skiareál využity a studie to také konstatuje. Další ubytovací kapacity naopak nevyhovují svou kvalitou či polohou, takže bez úprav využitelné nejsou. Pokud jde o statistiky ohledně využití ubytovacích kapacit, byl bych velmi obezřetný - jen málo statistických dat vykazuje tak nízkou spolehlivost jako data o ubytovaných hostech (zařízení neuvádějí všechny návštěvníky, statistiky jsou často vedeny nepřesně, nezahrnují některá zařízení atd.).

Statistika je přesný součet nepřesných čísel. Já však vycházím z toho, co denně vidím a sleduji jelikož v dané oblasti bydlím a pracuji a to dokonce v oboru týkajícím se nemovitostí takže jakýsi přehled mám z vlastní databáze.

K návrhové části která má vytyčit alternativy :

Pokud zhodnotím přínos této části do diskuse tak jen krátce bla .. bla ..bla. Celá stať je naprosto nekonkrétní, často protichůdná ve svých stanoviscích vycházející z nestejných výchozích předpokladů, zvláště u toho co se týká dopravní infrastruktury. Naopak jsem postrádal jednu ze základních variant řešení rozvoje a to zrušení blokace Frýdlantského výběžku půlročním uzavíráním jedné z přístupových komunikací. Navíc se tato stať vůbec nezabývá již dříve zpracovanými studiemi dopravní infrastruktury v návaznosti na velké územní celky a jejich návazností na celostátní a mezinárodní dopravní síť. O tom, že stávající dopravní infrastruktura je nevyhovující víme my, kteří denně po těchto silnicích jezdíme, asi nejlépe. Stať s různými názvy jako Periferie, Udržitelnost, Předměstí a další jsou z kategorie vizí, bohužel daleko od reality což dokládá i dosavadní vývoj tohoto regionu za posledních 20 let.

Reakce Ing. Miškovský: Tady by asi bylo třeba probrat obecně metodu rozvojových scénářů, její možnosti a cíle. Snad jen že protichůdnost vychází z podstaty věci - jestliže formuluju alternativy, jsou ze své podstaty „protichůdné“. Zrušení uzavření jedné z přístupových silnic lze těžko považovat za komplexní variantu řešení - jedná se o dílčí opatření. Pokud jde o scénáře (vize), některé z nich mají k současné realitě blíže, jiné dále, což je ve studii obsaženo ve zhodnocení pravděpodobnosti uplatnění jednotlivých scénářů. A mimochodem, scénář Periferie má naopak k realitě bohužel velmi blízko, na čemž se shodla většina diskutujících...

Souhlasím že protichůdnost vychází z podstaty věci – jestliže se formulují alternativy. Jsou li ale výchozí podklady nedostatečně zpracované (což bohužel jsou), je i závěrečné sestavení nepřesné. Rovněž souhlasím že zrušení uzavření jedné z přístupových silnic lze těžko považovat za komplexní variantu řešení. My ale přeci hledáme varianty celkového oživení Frýdlantska a ty se budou vždy skládat z dílčích částí. Těžko se stane zázrak a přijde někdo kdo z jednoho bochníku chleba nasytí všechny obyvatele tohoto krásného ale bohužel zapomenutého koutu země. Asi se shodneme na tom, že těch bochníčků musí být více, na víc místech, některý malý a druhý větší aby to postačilo všem.

Smysl rešerže odborné literatury mě pak naprosto uniká. Příkladně kategorizace a vybavenost ubytovacích zařízení se řídí hygienickými předpisy této země. Těžko lze předpokládat, že by dřevěné ubytovací a vycházkové zařízení v korunách stromů Frýdlantsku pomohlo a pod.

Reakce PhDr. Jitka Doubnerová: Smyslem rešerše odborné literatury bylo

a) vyhledat zkušenosti s managementem cestovního ruchu v oblastech, kde je třeba respektovat chráněné území (uvedeny příklady zejména z USA a Velké Británie, kde je s cestovním ruchem v národních parcích dlouhodobá zkušenost)

Zdůvodnění: cestovní ruch v chráněných územích není tabu, jsou s ním zkušenosti, ale je nezbytné, aby správa chráněných území, která je za péči o ně na základě zákonů odpovědná, byla účastna veškerých jednání. Je zdrojem důležitých informací o přírodních hodnotách území (tzn. informuje o atraktivitě území), zároveň je nositelem legislativních limitů, které je nutno při rozvoji území respektovat.

b) shrnout informace o environmentálně šetrných přístupech, které se uplatňují nejen v zařízeních umístěných v chráněných územích nebo jejich blízkosti, ale jsou světovým trendem v cestovním ruchu

Zdůvodnění: cestovní ruch na Frýdlantsku je nesen především veřejnou správou, která nemůže ovlivnit konkurenceschopnost podnikatelů. Výbudování ski-areálu může být utopenou investicí, pokud podnikatelé nenabídnou služby na vysoké úrovni, k níž např. green-engineering nebo green-management patří. Je třeba hledat atraktivní nabídku programů, proto byly uvedeny příklady (Greenways). Hygienické předpisy jsou naprostý a samozřejmý základ, ale cestovní ruch je vysoce konkurenční prostředí a zákazníci hledají a vybírají si atraktivitu, komfort - třeba i v podobě výběru zařízení, které minimalizuje dopady na životní prostředí. Proto byla doplněna informace o systémech environmentální certifikace.

c) Vyhledat příklady projektů v oblasti cestovního ruchu z venkovských oblastí Evropy.

*Zdůvodnění: ukázat další možnosti, motivovat k úvahám o různorodých, nápaditých a svým způsobem výjimečných aktivitách. Žádný z těchto projektů nemůže území pomoci jako **jednotlivý** projekt. Důležité je, že jsou součástí zpracované, v území projednané a společně realizované rozvojové strategie, že mají své místo ve spektru dalších projektů, které všechny společně naplňují rozvojovou strategii.*

Rešerže je pro mne pouze ukázkou některých zajímavých nápadů ve většině naprosto nepoužitelných v dané oblasti. Z hlediska konkurenčního jsou pak ceněné převážně originální nápady a ne opakování aktivit které se najdou kdekoli jinde. A opět musím zdůraznit, že nebyla nabídnuta jediná varianta pro zimní období. Konkrétní náměty které se dle propagace studie daly očekávat zde nebyly prezentovány. Rozhodně by celá rešerže vyzněla daleko příznivěji bez zveřejnění ubytovacích podmínek a za předpokladu uvedení alespoň některých námětů. Příkladně jak již v diskusích zaznělo zpřístupnění bývalých šachet v okolí Nového Města pod Smrkem či vybudování umělé solné jeskyně jako součást lázeňských procedur. Rovněž turistické stezky jsou realizovatelné ale za předpokladu originality jako je příkladně okruh po původních středověkých hradbách ve Frýdlantě které jsou poměrně dobře zachované. A takovýchto městských hradeb se mnoho nedochovalo. Toto bohužel rešerže ke své velké škodě nepojala.

Závěrem bych chtěl zdůraznit, že zásadní nevýhodou areálu Smrk je dopravní obslužnost. Nelze však budovat komunikace někam, kde nic není. Postup je opačný. Dobře fungující areál si zlepšení dopravní sítě vynutí sám. Takový Harrachov je toho příkladem. V pozvánce na toto setkání je mimo jiné i řečnická otázka. Zachrání Frýdlantsko plánovaný Skiareál na Smrku, nebo poškodí přírodu a očekávané zisky nejsou reálné? Jsou i jiné možnosti? Má Frýdlantsko co nabídnout návštěvníkům - a co udělat, aby se nabídka stala zdrojem příjmů pro obce a místní podnikatele a vytvořila pracovní místa pro obyvatele Frýdlantska?

Reakce Ing. Miškovský: S větou, že dobře fungující areál (továrna, město...) si vynutí zlepšení infrastruktur nelze než souhlasit. Nicméně že by třeba Harrachov byl příkladem vyhovující infrastruktury... Ulice jsou v zimě přeplněné stojícími či pojezděnými automobily, mezi nimiž se proplétají chodci a lidé v přezkácích. Varianty, o nichž se zmiňujete, jsou uvedeny v části C (scénáře). Jejich další rozpracování, finanční zhodnocení atd. není a nemůže být předmětem studie. Doposud (jak jsem vyrozuměl) nikdo alternativy příliš nerozpracovával, takže toto je základní návrh rozvojových vizí či scénářů.

Argumentace Harrachovem je opět zavádějící. Dislokace místa je vždy daná historickým vývojem a původní zástavbou. To co popisujete jsem zažíval již před padesáti lety v Peci pod Sněžkou a to nebyla téměř žádná auta ani přaskáče. Ale infrastrukturu tvoří i příjezdní komunikace, odstavná parkoviště a pod. O tom byla řeč. Zahuštění počtu obyvatel je samozřejmě negativní projev toho, že zde tato část populace přechodně pobývá ale současně tam přivázejí a utrácí peníze které se zpětně investují do rozvoje místa a tak ten koloběh jde stále dokola. To je základ fungující ekonomiky. Pokud však vše běží tak jako na Frýdlantsku je to základ k vysídlení této oblasti.

*A zároveň je zde slib že bude představena studie pracovních a podnikatelských příležitostí a nabídky na Frýdlantsku a další studie zpracované v projektu *Alternativy pro Frýdlantsko*. Tyto studie jsou v současné době přístupné na stránkách svolavatele. Bohužel při poměrně podrobném prostudování těchto dokumentů jsem žádné konkrétní alternativy nenašel. A rovněž jsem nenašel odpovědi na výše uvedené otázky. K posouzení Skiareálu Smrk chybí závěrečná analýza SWOT která by vytyčila silné a slabé stránky předpokládané investice tak, jak je ve světě běžné.*

Reakce Ing. Miškovský: Alternativy v podobě scénářů jsou pro první fázi diskuse dostatečně konkrétní. Žádná studie přece nemůže doporučovat „postavte 3 infocentra a 2 tovární haly místo 2 hotelů a 4 rozhleden“. Metoda SWOT by šla pro danou věc použít, rozhodli jsme se však (ať již správně, nebo mylně) pracovat s dílčími studiemi a jejich následným shrnutím, které informace rovněž syntetizuje, byť v jiné struktuře. Ale ano, využití metody SWOT by možná bylo zajímavým shrnutím sledujícím jinou logiku členění (být s jejím obsahem by zřejmě opět někdo souhlasil a někdo ne).

Ve výroční zprávě zadavatele bylo pak vytyčení cílů pro získání grantu specifikováno takto: Cílem projektu, který získal podporu výběrové komise, je zabránit poškození přírodních lokalit v Jizerských horách plánovanou výstavbou sjezdařského areálu Smrk, zmapovat zájmy a potřeby veřejnosti, iniciovat diskusi o rozvoji Frýdlantska s účastí obyvatel mikroregionu a navrhnout alternativy rozvoje a cestovního ruchu. Z mého pohledu se podařilo pouze vyvolat diskusi prakticky nic neřešící jelikož ostatní cíle projektu nebyly dosaženy a zůstaly daleko za očekáváním. Celkově musím konstatovat, že studie mi přinesla řadu užitečných poznatků, podnětů k zamyšlení a nových námětů. Nepřekvapila mě zásadně ničím novým a nezodpověděla základní otázky zadání ani nenabídla reálné možnosti jiných alternativ takže nesplnila své poslání. Rovněž tak mě nepřesvědčila o nevhodnosti záměru vybudovat Skiareál Smrk. Pouze jsem nabyl přesvědčení, že některé údaje nejsou objektivní a jsou tendenčně zpracované pro potřebu zadavatele v negativním smyslu, t.j. proti výstavbě areálu Smrk. Za velkou vadu studie pak považuji to, že není možné zjistit, kdo je autorem jednotlivých částí a jaká je jeho kvalifikace a praxe v oboru.

Reakce Ing. Miškovský: Jsem rád, že vám studie přinesla alespoň ty náměty a podněty k zamyšlení (a také za to, že jste studii skutečně důkladně pročítali). Věřím, že otevřela k diskusi řadu témat, které někdy lidé považují za záležitosti, nad nimiž není třeba diskutovat a pochybovat (viz například častý omyl o tom, že cestovní ruch je vhodný pro každý region a představuje jeho „záchranu“). To, že studii považujete za tendenční, mě mrzí, ale těžko s tím něco nadělám. Snad si jen dovoluji zformulovat hypotézu, že kdyby studie obsahovala pouze závěry, s nimiž souhlasíte, pravděpodobně byste ji za tendenční nepovažoval.

Pokud by byly údaje neúplné a zkracovaly výsledek opačně považoval bych to rovněž za tendenční. Má-li se o něčem diskutovat a rozhodovat lze to zodpovědně jen na základě přesných a úplných údajů. Jen tehdy mohou být i závěry z tohoto vyplývající co nejpřesnější a snižují tím míru rizika nepřeměřenosti a neefektivnosti investice.

To, že vás studie nepřesvědčila o nevhodnosti, ale ani o vhodnosti záměru vybudovat, je správné - ani jedno totiž nebylo cílem studie. Cílem bylo nastínit a analyzovat pravděpodobné dopady v případě, že by se výstavba uskutečnila, aniž by studie měla říci „ano-stavte, ne-destavte“. Za sebe jako jednoho ze zpracovatelů také konstatuji, že ze svého pohledu skutečně vidím řadu „pro“ i „proti“ tak, jak jsou ve studii popsána. Připadá mi užitečné o věcech diskutovat a pochybovat - to je přece zdravé, správné, lidské a naplňující. Myslím, že vy sám to cítíte podobně. Takže pokud studie vyslovuje některé pochybnosti a zpochybňuje některá nereálná očekávání, není třeba to hned chápat jako snahu někoho či něco napadnout, ale jako upřímnou snahu nabídnout materiál právě pro onu diskusi a třeba i „pochybování“.

S tímto závěrem v podstatě souhlasím. Podle mého názoru je studie podkladovým materiálem pro další rozpracování, doplnění chybějících variant a pravděpodobně i opětovnou a předpokládám i daleko širší diskusi. Můj postoj ke studii je dán právě tím, že vidím řadu chybějících alternativ, vyhodnocení údajů a některé nepřesnosti. Konfliktní hledání závěru ano nebo ne Skiareál, bylo dáno dosti nešťastným vstupem předkladatele do diskuse s prezentací záporu předem.